

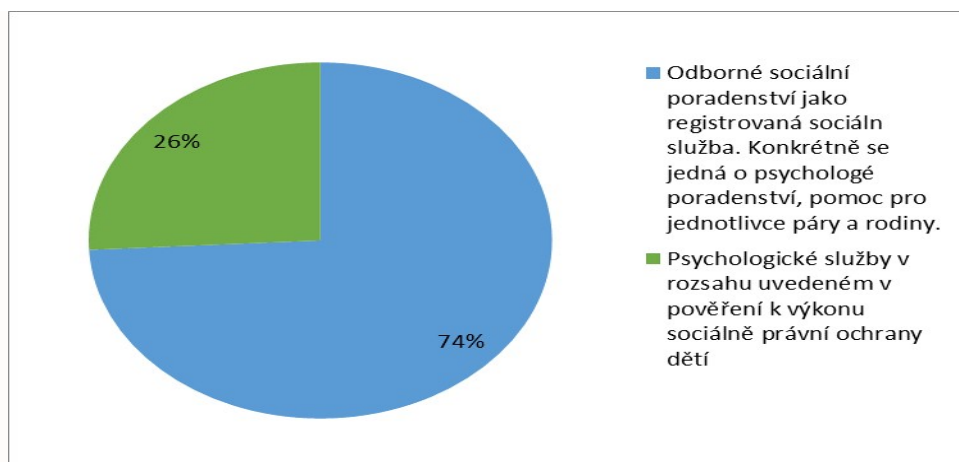
15. 02. 2021

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI PORADNY ZA ROK 2020

Rok 2020 byl v České republice i v celém světě mimořádný. Skoro polovinu roku byl vládou ČR vyhlášený nouzový stav kvůli probíhající pandemii virové nemoci [covid-19](#) způsobené [koronavirem SARS-CoV-2](#) na území [České republiky](#). Tato skutečnost se částečně dotkla také práce psychologů v poradně. Inzerovali jsme jistá omezení na webových stránkách, v osobních kontaktech. Poradenská činnost, psychologická diagnostika probíhala s dodržением stanovených podmínek jako využití ochranných prostředků dýchacích cest, dvoumetrové vzdálenosti mezi psychologem a klientem, v některých případech konzultace probíhala formou telefonického spojení. Odborná práce poradny byla realizována s ohledem a respektem na vládou stanovená omezení a zároveň je možné konstatovat, že změny v poradnou poskytovaných službách byly pouze částečné.

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově je **registrovanou sociální službou odborného sociálního poradenství se zaměřením na manželské a rodinné poradenství**. Současně se poradna věnuje **prorodinným aktivitám, prevenci psychosociální patologie a výkonu sociálně-právní ochrany dětí v rozsahu daném v pověření Krajského úřadu JMK**. Práce i v roce 2020 probíhala jak v rámci odborného sociálního poradenství, tak v aktivitách, na které má poradna pověření k výkonu sociálně – právní ochrany dětí. Poslání, cíle, specifika, základní principy, zásady práce v obou oblastech práce byly podrobně a opakovaně popsány ve výročních zprávách za rok 2018, 2019 a dřívějších.

Psychologické poradenství pro jednotlivce, páry, rodiny, psychologická diagnostika, práce s využitím psychoterapeutických prvků a také základní sociální poradenství je činnost realizována jako registrovaná sociální služba. Další odborná práce spadá pod pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí a je odváděna ve spolupráci s pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí v městských úřadech okresu Vyškov. Klienti poradny jsou vždy předem informováni o tom, v rámci které z poradnou poskytovaných služeb probíhá spolupráce.

Kritériem hodnocení dosahování stanovených cílů je rozsah a obsah odborné práce, kterou odvedli zaměstnanci poradny. Rozsah odvedené práce je měřen počtem vykázaných konzultací, počtem řešených případů, intervencí a realizací dalších prorodinných projektů.

Odborné sociální poradenství – manželské a rodinné poradenství

Manželské a rodinné poradenství je specializačním oborem psychologie, který představuje aplikaci psychologických postupů na práci s problémy mezilidských vztahů, zejména pak s problémy rodinnými, manželskými a partnerskými. Klientelu manželského a rodinného poradce představují rodiny, manželské a partnerské dvojice i jednotlivci, kteří prezentují své potíže jako životní problémy a nežadají léčbu duševního onemocnění.

Jedná se o hlavní činnost/projekt Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Manželské a rodinné poradenství je v poradně poskytováno od založení této instituce v roce 1979. Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy má ve Vyškově tradici a dobré renomé jak v odborných kruzích, tak mezi obyvateli okresu Vyškov. V roce 2020 se v poradně pracovalo se **285 případy**¹ (z toho **227 případů bylo v roce 2020 evidováno jako nových**). Každý případ v poradenském systému má evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka (tj. jako případ může být evidován jeden konkrétní klient či celý rodinný systém – rodiče, děti a další členové rodiny).

Celkový počet klientů (účastníků konzultací) byl v popisovaném roce 692. V roce 2020 bylo celkově poskytnuto **2339 konzultací² (8380 intervencí³)**.

Převážnou náplní práce odborných pracovníků poradny je pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci, v řešení problémů v oblasti mezilidských vztahů, v naplňování a rozvíjení osobního růstu, zvládnutí krizí, hledání cest k naplňování a rozvíjení vlastního potenciálu, schopnosti žít svůj život nejlepším možným způsobem. Obsahem každé konzultace může být různá problematika, která se odvíjí od toho, co si klienti přejí s poradcem řešit. Při posuzování problému vycházíme ze zakázky klienta. Během poradenského procesu může dojít ke změně zakázky a tím pádem i ke změně řešené problematiky.

Pracovně máme problematiku rozdělenou na čtyři oblasti: individuální (osobní), kde práce s klientem probíhá pouze v rámci jeho intra či interpersonální roviny. Druhá oblast problematiky se týká vztahových záležitostí, pracovně nazvaná párová problematika (krize vztahu, poruchy komunikace, kombinace vztahových problémů obecně, mimomanželská problematika apod.). Jako třetí oblast evidujeme rodinnou problematiku, což znamená, že hlavním důrazem práce je rodinné soužití, vztahy v rodině – problémy ve vztazích mezi rodiči a dětmi, výchova, problematika dospívajících, rozvodová a porozvodová problematika, která se týká dětí. Poslední část shrnujeme do oblasti sociální problematika. Specifika práce v této problematice je spolupráce s dalšími institucemi či orgány a to vzhledem k jejich širšímu společenskému významu. Nejčastěji řešený soubor jevů je vztahová problematika obecně mezi partnery v soužití a mezi rodiči a dětmi.

¹ Každý případ má v poradenském systému evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka

² Konzultace je odborná intervence ve prospěch klienta či případu v trvání 0,5 – 1 hod dle povahy řešené problematiky a zvoleného typu intervence a způsobu práce. Zápis o každé vykázané konzultaci je uveden v konkrétní spisové dokumentaci daného případu. Vše je uloženo v archivu poradny, kam mají přístup pouze odborní pracovníci poradny.

³ V Pravidlech pro tvorbu sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro rok 2020 je definováno, že výkon odborníka v rámci sociálních služeb je evidován jako součet strukturovaných rozhovorů a návazné odborné činnosti, kdy jednotkou je intervence 30 minut

Prorodinné (preventivní) aktivity, práce v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany

Vedle hlavní činnosti poradny, což je poskytování manželského a rodinného poradenství dle zákona o sociálních službách, realizovala poradna v roce 2020 nadále další **projekty, které jsou nad rámec běžné činnosti**, ale v souladu s vymezeným posláním poradny. Jedná se o prorodinné aktivity, projekty zaměřené na sociálně-právní ochranu dětí, preventivní působení a programy edukativního charakteru. Základním hlediskem a vodítkem při tvorbě těchto pro-rodinných projektů jsou ustanovení Úmluvy o právech dítěte, jíž je ČR vázána od svého vzniku, projekt sleduje zvláště naplnění práva nezletilých na péči rodičů (čl. 7, odst. 1) a na kontakt s oběma rodiči (čl. 9, odst. 3). Oba rodiče mají dle Úmluvy společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dětí (čl. 18, odst. 1) a rodičovská zodpovědnost je připisována oběma rodičům také Zákonem o rodině č. 94/1963 Sb. (§ 34 odst. 1). Podle Zákona o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. je zájem a blaho dítěte předním hlediskem sociálně-právní ochrany (§ 5). Nejlepší zájem dítěte, tak jak je zmiňován ve výše uvedených právních normách, vychází z aktuálních poznatků vývojové psychologie. Sleduje naplňování vývojových úkolů, formování identity dítěte a kvalitu emočních vazeb s rodiči jako nutných podmínek pro zdravý psychický vývoj dítěte.

Realizace dalších činností poradny vychází z odborných kompetencí poradců, odborného potenciálu a z pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí vydaného Krajským úřadem Jihomoravského kraje. V rámci pro-rodinných aktivit pracovala poradna na těchto projektech:

- 1) Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí
- 2) Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče
- 3) Dohody o výkonu pěstounské péče

1) Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí

Projekt byl realizován v součinnosti s aktivitami OSPOD městských úřadů Vyškov, Slavkov u Brna a Bučovice. Uvedené městské úřady se rovněž finančně spolupodílely na hrazení nákladů spojených s realizací projektu. Bohužel v roce 2020 realizace tohoto projektu nezískala podporu MPSV ČR.

Projekt „Psychologické služby v systému sociálně právní ochrany“ zaštiťuje soubor činností, které nelze poskytnout v rámci odborného sociálního poradenství, jež spadá do běžné činnosti Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Tento soubor činností se však jeví z našeho pohledu jako nezbytný a potřebný v procesu spolupráce s rodinami, jež jsou vedené v agendě OSPOD, kdy takto vzniká možnost optimálně reagovat na reálné potřeby ohrožených rodin a poskytnout jim specializovanou odbornou pomoc. U nezletilých, kteří vyrůstají v rodinách s přetrvávajícími problémy či v rodinách, které nereagují na intervence ze strany různých odborníků, může být ohrožen či znemožněn jejich zdravý psychosociální vývoj. Angažovanost různých odborníků se v těchto rodinách často setkává s opozičním postojem členů rodiny a odborné intervence, které by mohly vést ke zlepšení rodinné situace, se tak většinou míjejí účinkem. Jelikož pozitivního posunu v případech těchto rodin nelze dosáhnout pouze využitím odborného sociálního poradenství (registrovaná služba poradny), byly v tomto projektu sdruženy další využitelné nástroje:

1. Mediace a mediační působení v opatrovnických sporech, vyjednávání a sepisování mimosoudních dohod mezi osobami, které pečují o nezl. dítě (rozsah a režim styku rodičů s dětmi, výchovné prostředí, výživné) - celkově v roce bylo v případě 17 případů/rodin sjednáno a sepsáno 18 mimosoudních dohod.

2. Asistence odborného pracovníka poradny při kontaktu dítěte s rodičem v případech komplikovaného průběhu těchto kontaktů nebo asistované předávání dětí - v roce 2020 pouze ve dvou případech/rodinách byla zajištěná asistence odborného zaměstnance poradny 5krát.

3. Cílená psychologická diagnostika nezpl. dětí a vztahová diagnostika rodin v opatrovnických sporech. Výstupy z těchto vyšetření slouží jako východisko pro další práci odborného pracovníka s rodinou - tato metoda práce byla využita ve 29 případech/rodinách, celkově bylo provedeno 43 psychologických diagnostických vyšetření.

4. Psycholožky poradny mají zkušenosti a jsou vzdělané ve facilitaci, mediaci, práci se skupinou. Zcela přirozeně pomáhaly, učily realizovat svolané případové konference. Omezení osobních kontaktů a shromažďování více osob dané pandemickou situací po většinu minulého roku byly důvodem, že tento styl práce byl využitý v roce 2020 pouze ojediněle

5. Odborná podpora sociálních pracovníků OSPOD formou kazuistických seminářů – v roce 2020 byla realizována v 11 dvouhodinových skupinových kazuistických seminářích. Zájem kolegyně z místně příslušných OSPOD nás těší a svědčí o smysluplnosti této práce i z jejich strany. Společné sdílení zkušeností, formulace hlavních cílů a dílčích cílů pomáhá sjednocovat působení a slouží jako inspirace k dalším plánům v konkrétní práci v konkrétním případě.

6. V roce 2020 bohužel odborné pracovnice neměly kapacitu zvládnout práci se skupinou dětí zatížených opatrovnickými spory svých rodičů, kde hrozil vznik konfliktu loajality vůči rodičům. Tato problematika byla řešená pouze individuálně s dětmi či jejich rodiči formou výchovného poradenství.

Celkově bylo do realizace tohoto projektu zapojeno **268 účastníků (podporu získalo 90 rodin)**. Ve všech případech se podařilo ovlivnit nefunkční rodiny, podpořit práva dětí na kontakty s oběma rodiči a zabezpečit aktivity, které by vedly k lepšímu zajištění potřeb dětí. Projekt nebyl podpořený Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, realizaci projektu podpořil Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Města Vyškov a Odbor sociálních věcí města Slavkov u Brna.

2) Psychologická podpora pro rodiny, realizace projektu Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče

Projekt „Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče“ spočívá v pravidelně pořádaných besedách o výchově a rodičovství pro širokou veřejnost. Jedná se o aktivitu, která je nad rámec běžně poskytovaných služeb, jež využívá za normálních okolností újeji vymezená skupina klientů (rodiny, v nichž se již vyskytly nějaké problematické situace či patologické jevy).

V uplynulém roce bylo realizováno celkem 12 rodičovských besed. Skupinová práce probíhala vždy první úterý každého měsíce (leden – prosinec 2020), v čase 16:00 – 17:30 v prostorách Poradny. Setkání rodičů a následující povídání o výchově, participaci postojů obou rodičů a dětí v rodině na rozhodování, bezpečí na internetu, komunikace v rodině apod. probíhalo vždy za účasti a moderování psycholožky poradny.

Realizaci tohoto projektu v roce 2020 pomohla podpora Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a finanční příspěvek města Vyškov,

3) Dohody o výkonu pěstounské péče

V rámci pověření Krajského úřadu Jihomoravského kraje k výkonu sociálně právní ochrany dětí naše poradna zabezpečuje práci v rámci dohod o výkonu pěstounské péče včetně realizace aktivit s tím souvisejících (vzdělávání pěstounů, individuální konzultace pro

pěstounské rodiny, respitní péče apod.). Pěstounské rodiny, které mají s poradnou uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče mají zajištěny rozsáhlé psychologické služby. Pro pěstounské rodiny jsme v roce 2020 vzhledem k epidemii zorganizovali pouze jeden celodenní odborný seminář a jeden dvoudenní víkendový seminář, kde byl zajištěn program pro dospělé a pro děti zvláště <https://psychologievyskov.cz/letosni-seminar-pro-pestounske-rodiny-2020/>.

Další informace

Veškeré informace o činnosti poradny i realizovaných projektech je možné nalézt na webových stránkách poradny. Na těchto stránkách je rovněž umístěna fotodokumentace z pořádaných seminářů, hodnotící dotazník. Prvotní kontakt s odborníkem poradny lze mimo jiné navázat a následně i udržovat prostřednictvím elektronické pošty.

Odborní pracovníci poradny jsou členy **AMRP ČR** (Asociace manželských a rodinných poradců). Dle možností se zaměstnanci zúčastňují akcí organizovaných AMRP.

Mgr. Renata Musilová je členkou **Komise sociálně-právní ochrany dětí při MěÚ ve Vyškově** a Mgr. Virginia Kočárová členkou **komise pod stejným názvem při MěÚ ve Slavkově u Brna**.

Hodnocení, které umožňuje mimo jiné kontrolu činnosti poradny probíhá jednak za pomoci hodnotících dotazníků, které mohou lidé-klienti poradny vyplňovat anonymně (v elektronické podobě na webu, v papírové v prostorách čekárny poradny) a dále získáváním zpětných vazeb od účastníků po ukončení každé akce. Odborná práce je pravidelně supervidována.

Financování, hospodaření

Existence poradny jakožto součásti neziskové organizace určuje způsob financování její činnosti. Financování je zajištěno vícezdrojově. Hlavní zdroj financí poskytuje **MPSV ČR**, které podporuje hlavní činnost poradny – **odborné sociální poradenství (konkrétně manželské a rodinné poradenství)** jako jednu ze sociálních služeb. Na tuto činnost přispívá také MěÚ Vyškov.

Realizaci dalších prorodinných aktivit a hlavně projektu **Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí** v roce 2020 se podařilo zajistit pouze díky podpoře **města Vyškov** a částečně také **MěÚ Slavkov u Brna**. Realizaci projektu Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče bylo možné bezproblémově realizovat díky podpoře MPSV a města Vyškov.

Dotace na realizaci práce v rámci dohod o výkonu pěstounské péče byla využita v souladu s Instrukcí náměstkyně pro řízení sekce sociální politiky č. 8/2019 ve věci Státní příspěvek na výkon pěstounské péče podle zákona č. 359/1999., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Závěr

I v roce 2020 plnila rodinná poradna ve Vyškově nadále své poslání - poskytovat odbornou pomoc a poradenství lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, v psychické či sociální tísní – dle jejich individuálních potřeb a vlastní vůle, s plným respektem jejich práv. Poradna přispívala svou činností k utváření příznivých rodinných, partnerských a

mezilidských vztahů, napomáhala rozpoznávat a odstraňovat příčiny poškození těchto vazeb a podporovala opětovné optimální zapojení člověka do rodinného a občanského života.

Kromě hlavní odborné náplně/projektu – poskytování odborného sociálního poradenství, tj. manželského a rodinného poradenství – věnovala poradna část své odborné kapacity práci v rámci sociálně právní ochrany. Sem spadá realizace projektů **Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí** (veškerá psychologická činnost ve spolupráci s různými OSPOD a v rámci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí), psychologická podpora rodin (aktivity zaměřené na prevenci vzniku veškeré psychopatologie a sociální patologie, v roce 2020 probíhalo pod názvem Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče) a práce v rámci uzavřených dohod o výkonu pěstounské péče s pěstounskými rodinami.

I do následujícího období zůstává hlavním úkolem nadále poskytování odborné pomoci rodinám, párům a jednotlivcům v nepříznivé sociální situaci, pomoc lidem, kteří dočasně nebo trvale nejsou schopni řešit svoji nepříznivou sociální situaci, poskytovat krizovou pomoc osobám, které se ocitnou v ohrožení života či zdraví a momentálně nemohou řešit situaci vlastními silami. Naplňování tohoto spektra psychologických a odborných poradenských služeb je poskytováno v souladu se stanovenými standardy kvality sociálních služeb s cílem udržet nastolený standard poradenské služby.

Zároveň nadále plánujeme věnovat se prevenci různých druhů sociální patologie, pro-rodinným aktivitám, což bude shrnuto do dvou obsáhlejších projektů s následujícími názvy: projekt "Psychologické služby v systému sociálně právní ochrany" (veškerá psychologická činnost ve spolupráci s různými OSPOD a v rámci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí) a projekt "Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče" (aktivity zaměřené na prevenci vzniku veškeré psychopatologie a sociální patologie). Nadále budeme v roli a způsoby doprovodné organizace spolupracovat s rodinami, kde vyrůstají děti v pěstounské péči a se kterými máme uzavřeny příslušné dohody.

Veškerá činnost byla a nadále bude realizována v souladu se standardy odborné sociálního poradenství a standardy kvality sociálně právní ochrany dětí.

Zpracovala: Mgr. Virginia Kočárová - vedoucí poradny

Mgr. Zdeněk Leznar - ředitel Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s.